

BIBLIOTEKA

GJIKOKASTER

854-1

E

040

SHTETIT

*Novruz
Dervishaj*

**MËLODI
TË
VENDLINDJES**

vjersha

814-
40

Novruz Dervishaj

MELODI
TË VENDLINDJES

vjersha

~~8220~~
12575

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

Redaktor

PERIKLI JORGONI

METODI
TË VENDLINDJES

1971

1971

SHKURIA BOTOJES
DITA TRAJTIMIT

VITE TË ASAJ KOHE

Vite në skamje, prapë pa darkë.
«Mbështete kokën, biri im,
të flemë nën tendë bashkë,
të të ngroh në sharkun tim!».

Babai më fliste në ato vite,
rrudhte ballin mes thëllimit,
bënte ç'bënte më tregonte
ca nga vargjet e Naimit.

Dhe vargje bukur ligjëronte
për kodra, ara, trimëri,
dhe bashkë me mua ëndërronte
për nja dy ledhe, një shtëpi.

Kur lart në brinja dita binte,
unë fshija tendën qosh më qosh,
por mendja prapë atje më rrinte:
pse baba shante jetën bosh?!

Por nga ta dija unë atëherë
ç'sekrete kishte skamja vallë,
ku dija ç'do të thotë bejlerë
se kishte shtypës, pashallarë.

Por koha ecte, ndryshoi moti,
dhe vezulloi tek ne një dritë,
atëherë s'pashë më pika loti
posi agim m'u hapën sytë.

Kish ardhur koha e Partisë,
kish ardhur koha jonë e madhe
dhe filladi i jetës, i lirisë,
na fshiu brenga, dert' e skamje.

Dhe nëpër vite socializmi
ky ati im veç u rinua.
«O bir, thosh, kjo është jeta,
jetë që më rinoi dhe mua.»

NËNA IME PARTIZANE

Malli im ta digjte gjunë,
kur ti mbaje shenjë mbi ta,
dhe qëlloje për lirinë
zjarr për ditët e mëdha.

Dhe ca krisma m'i dërgoje
që nga malet suferinë,
bir, më thoshe, më kujtoje
pa gjak s'e shohim lirinë.

Ato krisma nëpër vite
çoç më thonë, çoç më ngasin,
dhe shikimin kur ti ike
e kujtoj dhe sytë më flasin.

Janë sytë gjithë zjarr,
nëna tek godet për djalë
thirrja «Para partizanë,»
nga shpirti i tokës kish dalë.

Unë e dija se ti, nënë,
nuk më le se nuk më doje,
ndaj në ëndërr, pashë mbrëmë
dorën mbi ballë ma lëshoje.

Dora erë barut të mbante,
prushi në konak s'qe shuar
dhe mua sepse më ngjante
sikur ty të kisha qafuar.

Dhe të lutesha: Nënë, mos ik,
partizan më merr dhe mua,
bashkë të vrasim të liqtë,
të dal malit, nëno, dua!

Atëherë më ledhatoje,
afshi yt më jepte jetë,
për të rënët më tregoje
dhe unë bëhesha me fletë.

Shaminë në dorë shtrëngoja
e kuqe si gjaku ynë
edhe larg fluturoja
nëpër shtigje për lirinë.

EMIRI I BALKANIT

Me shoket e udhës tek shtig
trëbëllat e dardhës e këmbës
kopsa me këmbët e këmbës
me lirinë dhe këmbët e këmbës

Ishte këmbës e këmbës
dhe këmbës e këmbës
me këmbët e këmbës
e këmbës me këmbët e këmbës

Me këmbët e këmbës
me këmbët e këmbës
me këmbët e këmbës
me këmbët e këmbës

EMRI I DJALIT

Mes shokësh u ndodha tek stani
rreth zjarrit — bisedë e gëzuar,
zemra më gufonte nga malli
me fjalën dhe këngën e shtruar.

Bariu kish ardhur nga fshati
dhe solli plot lajme të bardhë,
për mua të parin lajm pati
se gruaja më lindi djalë.

Një krismë jehoi, një dyfek,
me zhurmë u ngrit një thëllëzë,
qeni i kopesë lehu në breg,
lëvizti kopeja në tendë.

Urimin ma bënë me dhallë
dhe fjalët m'i thanë me këngë,
pastaj u ngritën çobanët
dhe hodhën një valle të rëndë.

«Të rrojë, — më thanë, — ky djalë,
të rritet si lisi me degë,
të mbushen vedrat në stan,
të bëhet për kërrabë e dyfek!

Të bëhet ushtar i vërtetë,
ta masë me malet fuqinë,
jetës sërish t'i japë jetë,
t'ia shtojë fshatit rininë!»

BARITORE

Qe kthyer kopeja më parë,
dukej shtrunga dhe tenda,
vajz' e stanit kishte dalë,
qeshur nga nuri dhe kënga.

Nxjerr gazetën e ditës nga xhepi
dhe nis përmbi të të lexoj,
ndërsa çobani nga shkrep
zbret bukurinë të takojë.

Dikur vaj cula dyjare
mpihej në buzë të çobanit,
tani pranvera e madhe
lulëzon në breg të stanit.

Edhe degët si zumare
nxjerrin melodi patjetër,
sot në rrugët e çobanëve
çelin sa bisqe të gjelbër.

Tej më tej me tinguj shumë
ligjëron cula dyjare
e dëgjoj dhe zë dhe unë,
ia kthej lehtë n'ato male.

Këto zëra në koriye
më kujtojnë djalërinë,
ku jam shtrirë nëpër hije
ku kam mbledhur trendelinë,

tek çukit ndër lule blea
lëndinave kaq të mira,
mjalt e qumësht pikon jeta,
gaz e dritë e cicërime.

Ato ligje të bilbilit
do të doja t'i mësoja,
me petal të trëndafilit
në buzë t'i këndoja.

Ndizen tigujt për barinë,
për atë vallen me gjunjë,
për tarracat lart në brinjë
dhe ujëvarën zhurmëshumë.

Ja ujëvara zhurmëshumë
e përroi me gurgullimë,
ecën dhe humbet në lumë
dhe e ul atë buçimë
që ia mori malit hua
nga dëbora, nga acari...

Stanin, qengjat që lodrojnë
unë i shoh sot me aq mall,
më ngjan se djaln qortojnë:
ku humbi, i miri, vallë?!

Prandaj sot kur vij, tek dua,
shtrihem mbi lëndinë, te shkëmbi,
i vë buzët prapë në krua
edhe çmallem si djalë vendi.

Fjalët mbledh mbi gur e fletë,
i bëj bashkë në një napë
që t'i mbaj në gji përjetë,
që t'ua kthej barinjve prapë.

BËJ TA KAP ...

*Bëj ta kap e s'e kap dot,
më duket më mua lot.*

Populli

Harbova mbi vargje
me kal' e me këmbë,
radhita ca germa
e shkrova ca këngë.

Po vargu vraponte
më shumë se unë,
dhe bëja ta kap
si hënën mbi lumë.

Dhe ndeshen shikimet
me hënën syshkruar,
dhe ecin mendimet
mbi valën ngarkuar.

Dhe drita e hënës
përplasej pas zallit,
dhe linte ca gjurmë
dhe zhdukej pas malit.

Shikoja dhe më dukej
se dallga më hidhte
copëzat e hënës
që bashkë i mblidhte.

NE UDHE

Fusha si qilim e shtruar me grurë
me dallgë të florinjta rrezëllon,
nga bukuri e saj nuk ngopem kurrë
pranë saj më thërret, pranë saj më fton.

Dhe ndalem pak, një kalli gruri
në duar marr si bujku me nderim,
pastaj e vë në vezmen e fishekëve
dhe ndihem më i fortë për udhëtim.

NUK DUA SINOR

Këto male lule, bar,
Si në dimër, në behar.

Populli

Nga sinor' i stanit
mos kapto, manare,
po e shkele prapë,
të mora për fare.

Ngahera kam truar
se mos flasin bota,
dhë me vete bluaj
ca vargje të kota.

Krushkën që nuk do,
e marr me të mirë,
do t'i çoj nga vatha
shelegun e pirë.

Prandaj qenin lidhe
dhe vuri hallkanë
se nga lehj' e tij
na zgjove dynjanë.

Ti hipur në kalë
unë prapa në mushkë,
të të çoj tek nëna
pa zhurmë e pa krushq.

Do mblidhet mëhalla,
të na dalë malli...
do ia marrë fusha,
do ia kthejë mali.

NE PRILL

Prill, o muaj i bilbilave, ringjalle
prapë jetë pranvere në male,
ti ke në pamje gjithmonë bukurinë
dhe thellë në shpirt dashurinë.
Ja unë me penë ndër lule çukas
e me gjuhët e tua çoç dua të flas.

MEZHGORANI

Ja, ngrihet Mezhgorani
dhe histori buçet!
Sikur ma bën me dorë,
sikur po më thërret.

Dhe lumi i një kënge
ndez ditët tej e tutje,
ja rritet Mezhgorani
si një legjend' e kuqe.

Ja rritet nëpër kohë
me flakët e gjëmimit,
dhe çel një lulëkuqe
si zemra e Asimit.

Kjo zemra e Asimit
derdh në dejet tona
një lumë heroizmi
me vrulle dhe jehona.

Ja, shohim komisararin,
Mezhgoran, të gjallë,
pushkën ka në duar,
lavdinë ka në ballë!

NE VENDLINDJE

Këto rrugë, këto plloça
unë i kam prekur me duar,
dhe mbi to sa jam rrëzuar...
se s'lija gjë pa trazuar.

Dhe mata udhët pash më pash
atdheut tim në lulëzim,
po nëpër deje, kudo shkova,
më rrodhi lum' i mallit tim.

Ndaj marr një fletë e mbaj në buzë
e vërshëllez ca melodi,
që vetëm gjaku yt m'i nder,
që vetëm shpirti im i di.

Dhe them me vete: o ju gurë,
Fëmijë para jush kam mbetur,
sado që flokët pak dëborë
më zunë shtigjesh ku kam rendur.

NJE NGJARJE NË SMOKTHINË

Ç'u mblodh Smokthina e sertë
me krater stuhie në gji
dhe tha: «Nuk japim nizamë,
nuk japim xhelepe, vergji».

Pejtash Meçua, burrë i regjur,
u ngrit dhe sokëlliu:
«Mjaf turku si kokrrat e misrit
djemtë në mokra Jemeni na griu!»

Halimi, një burrë i zgjuar,
dhe i urtë dhe i prerë,
ortiqe mbante në duar,
në fjalë rrufetë në qiell.

Edhe Nurçja si shokët gjykonte,
ngulte fjalën si shkëmbin në tokë,
besën që lidhëm ta mbajmë
si malet rrënjët, smokthinjotë.

* * *

Oficeri vjen nga Vlora
tek Qamil Ago agaj,
i shkonte mendja se dora
do shtrëngonte pas kësaj

këtë popull në Smokthinë,
që nuk pyet për të huaj,
që lidhi besë në krahinë,
haraç kurrë të mos paguaj.

Ky zabiti me ushtarë
gjuhën si gjarpër e nxori:
«O jepni asqerë e xhelepë,
o në gji xhehnemi u mori!»

Smokthinjotët thonë: «Zotrote
me të sharë e me kërbaç

nuk të shkon më fjala jote
për vërgji dhe për haraç!

Hipua këmbëve, paç uratën,
dhe m'i thuaj kajmekanit
se zemrën e lidhëm me shpatën,
zo! i dalim ne vatanit!»

Zabiti qëndron i krekosur,
thërret e çirret marrosur,
po sa tundej rrënj' e malit,
aq tundej bes' e shqiptarit.

Kajmekani forcë mblodhi,
dërgon trupa me asqerë
dhe kërkon t'i vijnë burrat
mu si dele varg të tërë.

Të vijnë burrat kokëshkretë
e t'i bëjnë temenara,
po me dorë s'kapen rrufetë,
me kërbaç nuk ndalet vala...

Halimin me dy-tre trima
i mbajtën në Vlorë brenda
dhe i mbyllën në ca bimsa,
lidhur me pranga të rënda.

Ç'u ngrit Smokthina në këmbë,
në sulm të hidhej në flakë,
çelikut ta hante me dhëmbë
besën ta skuqte me shpatë.

Sup më sup armët harkoi
dhe gjerdanët përmbi gunë,
në tmerr pashai turfulloi
para Smokthinës furtunë.

Dhe trimat nga burgu i nxori
dhe njohu pastaj pleqësinë,
veç përgjigjja e popullit që mori
e therte në zemër, në brinjë...

TE GURRA

Pija ujë në krua
kur zbrisja nga mali,
çlodhesha, s'e dija
se më dehu malli.

Te rrapi tek gurra
ku ke pirë tinë,
aty vura buzët
vodha dashurinë.

Ç'më gufoi brenda,
gurrës ia kam thënë,
ajo ish për mua
vashëza si hënë.

Gurra si çdo gurrë
fjalët s'i kuptonte,
nisej gurgullima
për tek ty më ftonte.

I kam dashur e i dua
ato fjalë zalli,
prandaj sot pas vitesh
ngjitem lart nga mali.

Dhe e pyes gurrën,
vashën mos ma pa,
dhe më thotë ajo
buzët këtu la.

TRIMA BURRA LUFTËTARË

(Dëshmorëve të Smokthinës)

Smokthinë e bukur në grykë,
ç'trima burra luftëtarë
ta stolisën krenarinë
dhe të mbajtën faqebardhë!

Cane Myftari me shokë
me pallë bënë kërدينë,
jet' e tyre kësaj toke
iu bë rrënjë për lirinë.

Ziguri ra mbi italianë,
ç'e vërviti thellë në det,
s'e duronte breshkamanë
mbi kurriz shqipja me fletë!

Muhedini me aq trima
ndezen flakë historinë,
mbushur sytë me vetëtima
si furtunë për Shqipërinë.

Ja Halimi, Qeribaja,
komunistë për jetë e mot,
lanë gjurmë për atdhenë,
herë me penë, herë me barot.

Të njëzetë djemtë e parë
të çetës nga Smokthina
luftëtarë me yll në ballë
ju kujton e tërë krahina.

Ç'e bëri udha Musa Ramon,
Sadik, Reiz vetëtimën?
Thonë ndezur yje janë
që ta shohin lart Smokthinën.

Ç'e bëri udha Rakibenë,
trimëreshën smokthinjote?
Thonë mes luleve në mal
rend e qesh malit me shoqe.

Populli gjakun e derdhi
në themel pesëdhjetë e ca,
prandaj dhe liria erdhi
dhe tani në gji i mban.

Smokthinë, e bukur Smokthinë,
pik' e gjakut t'u bë lule,
ndaj të qesh liria ballit,
moj trimëresha me nure!

Smokthinë, e bukur Smokthinë,
pik' e gjakut t'u bë lule,
ndaj të qesh liria ballit,
moj trimëresha me nure!

Smokthinë, e bukur Smokthinë,
pik' e gjakut t'u bë lule,
ndaj të qesh liria ballit,
moj trimëresha me nure!

Smokthinë, e bukur Smokthinë,
pik' e gjakut t'u bë lule,
ndaj të qesh liria ballit,
moj trimëresha me nure!

ATY

Në luadh mbi krua
te shkëmbi në pllajë,
u ngjita me natë
dhe dola në majë.

Hodha sytë tutje
atje mbi zagua,
u mbusha me frymë,
rinia m'u zgjua.

Dhe m'u shfaq atëherë
para syve nëna,
ndaj bëra nga stani
dhe u futa brenda.

Me vrap e me dufe
i hidhem në gji,
ajo është nënë,
unë mbeta fëmi.

TRANI : BELLAHIT

(shprehje e ndërgjyeshmërisë)

Që dëgjë ullin
q' baze këmbë
Gjyhet që ndër loqi
q' baze këmbë

Thënë e q' baze këmbë
q' baze këmbë
q' baze këmbë
q' baze këmbë

Loqi që baze këmbë
q' baze këmbë
q' baze këmbë
q' baze këmbë

VRAPI I SELAMIT

(Nisma e një poeme)

Ca degë ulliri
ç'u bënë kurorë.
Gjylet që ndez topi
kush i kap me dorë?

Thonë është Selami
shtatin prej stëralli,
gjoksin i vë topit,
plumbin merr te balli.

Topin zë për gryke
ashtu nëpër flakë,
që një rrugë të tërë
drejt Vlorës të hapë.

Si çika stralli
gjaku i pikon
dhe heshtur në shekuj
nëpër flakë vrapon.

HAJDE O ÇIKU TALLI

Siç e di Çiku Talli

gjaku i pikon

dhe heshtur në shekuj

nëpër flakë vrapon.

Çiku Talli

gjaku i pikon

dhe heshtur në shekuj

nëpër flakë vrapon.

Çiku Talli

gjaku i pikon

dhe heshtur në shekuj

nëpër flakë vrapon.

Çiku Talli

gjaku i pikon

dhe heshtur në shekuj

nëpër flakë vrapon.

HAJDE, O ÇAUSH TAFILI!

Sikur erdh, ÇausH. Tafili,
zemërzjarrti e gjuhëbilbili.

ÇausHo, zemër me çika,
nuk u trembe nga e liga,
kur more lugut përpjetë
sikur do kaptoje retë!

Lëshon rrënjë istikami,
lule, ÇausH kapedani.
Kërcet martina mbi krua,
thoshe s'më zë plumbi mua.

Buzëqeshur, zemërhekur,
as ke rënë e as je tretur.

Çaush, lule bukuria,
ngrehu të kërkon shtëpia!

Aty jam me juve brenda,
nuk kam vdekur, dal tek tenda,
shtrëngoj kërrabën në dorë,
përçoj cjapin me këmborë.

Thith nektarin posi bleta,
nuk më është shuar jeta.
Ja marr këngës me ju bashkë,
sipër ia kthen mali i lartë.

Ja ku qesh Çaush Tafili,
zemërzjarri, gjuhëbilbili!
Breg me breg e gur më gur
si shqiponjë në flamur.

Çaush Tafili — dëshmor i luftës të 1920-tës

KASOLLËZA IME

Kasollëza ime
ka vite s'është më,
në rrënjët e barit
e qetë diku flë.

Troket mbi antena
ky shiu në maj,
sikur më kujton
kashtën e saj.

Porse në kujtesë
kasollja më mbeti,
ndërsa fshat' i ri
merr pamje qyteti.

NE LËME

Ja erdha prapë tek lëmi,
vështrimin treta larg,
fëmijninë s'e mban vendi
dhe lëmit i vjen qark.

Hareja m'i merr mendtë .
dhe kokën e shtrëngoj,
tek pragu zë një kënd,
ca zëra i dëgjoj...

që sulen valë-valë
mbi mua nga avllia,
më bëhet se do dalë
të bredhë fëmijnia.

ÇJA THOSH KËNGËS XHA SELIMI

Dita veç skuqej në festë
orë pas ore atë vjeshtë,
atë vjeshtë, ditë shtatori
do të hapej kraharori,
shtonte ky Selim Hasani
vargje si fishek gjerdani.

Po një lajm si gur i rëndë
ngrin njerëzit gjithë më këmbë
Xha Selimit si t'i thonë
se vjen djali në kolonë?..

Si t'i thonë se heshti fare
ajo zemër djaloshare

Krujës larg në ato male
tek sulmonte nëpër zjarre?..

Hysni Kapo, komisari,
besë ylli, rrënjë mali
xha Selimin kur thërret...
do t'i flasë,... po dot s'i flet.

Xha Selimi, mendjedritë,
maleve u merr fuqitë,
edhe pyet hapur, prerë:
A ka rënë, Besnik, me nder?...

Panë grykat legjendare
si u hodh një mal në valle,
kërkon djem vallen t'ia mbajnë,
trimin trimat nuk e qajnë.

Prandaj festës i qesh nuri
po si yllit tek flamuri
kur kolona përmbi supe
sillte një shqipe të kuqe.

Selim-Brati — mal në valle
zuri t'ia thosh me vargje:
«Ditën e shtunë në darkë
kishin festimin vlonjatë.

Xha Selimit pse s'ia thatë
të vjen Hitua në arkë?
Është vrrarë në brigadë;
mbahet baba kryelartë!»

ZEMAN MASHKULLORA

Ç'është ai që vështron rëndë
mu në Mashkullorë tek rrapi?...
Në monument edhe në këngë
paska hedhur shtat Zemani.

Kur vrau bimbash e zabitë,
ç'u rreshtua përgjithmonë
zemërzjarr e shtatçelik
tok me çetën në kolonë!

Kapedan Çerçiz stuhia
ia lidh plagët me duhan,
pastaj ngrihet e bën tutje
si flamur në krahë e mban.

Zeman trimi kryelartë
mbeti si rrapi në këmbë,
një dorë në armë, një në plagë
dhe gjerdanin nëpër dhëmbë.

Sup më sup me ata trima
rri përpjetë si i gjallë,
Zeman zemër vetëtima
Zeman Mashkullora djalë.

Malet nisin trendelinë,
kurorë rrapi ç'u fal degët,
Çercizi tek vë dylbinë,
Zemani gatit fishekët.

ERDH PRANVERA

Po shoh sa herët çel bajamja lule,
dhe pranverën ia e ndiej në damarë,
tej lëndinave po dëgjoj një zë cule,
është çobani që ia thotë me jongar.

Bajamja kënaqet, me erën zë lot,
çobani ankohet pse iku një mot.

VARGUN DUA TA GATUAJ

Nga kënga jote do të huaj
ta fut në zemër, ta gatuaj,
ndër ato gërxhe Labërie,
për krisma, çika trimërie.
Të dal në mal ku rron bariu,
të flas ashtu siç flet veriu,
të shoh buronja e burime,
e t'u marr ca ligjërime
e t'u fal nga zemra ime.
Të shoh si pikon një vesë
thëllëzën tek zgjon në mëngjes
dhe qenin rrotull kopesë.
Aty tek shkrep vetëtima,
tek ecën zallit gurgullima,
tek lëshon çika stralli
sikur e ka pikur malli.

Të dal herët në mëngjes
vajzën e stanit ta pres,
t'ia mbuloj supet me gunë
e të bëjmë udhë shumë.

BREDH ANDEJ

Çobanin përmbi zagua
culën që bie për mua,
kërrabën qëndisur hollë
dhëntë kur sulen në gjollë,
mushkën çile e xanxare,
shelegen bejkë e manare,
syzezën me naze shumë
shkon me dallgë, më lë pa gjumë,
djathin e bardhë derdhur në napë
i pashë në ëndërr prapë.

Të tëra rrjedhin si krua,
mos më ngani, tjetër s'dua.

MESAPLIKU NË LUGINE

(Çikël këngësh për vendlindjen)

Tokë e Mesapllikut
shtruar në luginë
në një mijë beteja
flet për historinë.

Lugina nga malet
këmbëkryq rrethuar,
kodrat edhe brigjet
flasin të menduar.

Çipini dhe Çika
rrinë e të vështrojnë

për ty zë i pyes,
nisin më tregojnë.

Flet Çipini i lashtë
ia pret Pogonica,
Çika valë-valë
vështron nga Shushica.

Tartari më sipër
si qylaf mbi sy,
sikur ia merr këngës,
Mesaplik, për ty.

Mesaplik i ashpër,
Mesaplik me halle,
malet s'të mjaftojnë
t'i vësh lapidare

për trimat e urtë,
për trimat e sertë,
që ranë në beteja,
që përgjakën retë.

Dyfeku mbi supe
plagë të kish bërë,
sepse mbante sipër
një botë të tërë.

2.

Flakë e vetëtimë
nëpër shekuj mbete,
djemtë suferinë
s'i rrite për vete.

Nëpër dallgë lufte
i tunde në djepe,
i linde për shpata
edhe për dyfeqe.

Ata djem e vajza,
ato nure mali,
në gji morën plagë,
morën plagë te balli.

Krahët-o për shpatën
jetën për lirinë...

Luftërave vargan
tundën historinë.

3.

Isoja e këngës
vjen që thellë në vite,
vërshon lumenj gjaku,
buron rreze drite.

Mesaplikun kënga
krejt në shpirt e ka
ndaj s'iu thanë rrënjët,
ndaj trungu s'iu tha.

Se të tjera degë
çelën mes stuhisë,
se vadiste gjaku
këngët e lirisë.

4.

Që nga Roma plakë
që nga Edreneja,
ç'erdhën kaq hordhira
të ranë si rrufeja.

T'i përzhitën degët,
a t'i dogjën fare,
flamurshpalosur
skuqe në tufane.

5.

Këto male, brigje
mbuluar dëborë,
ulen me ngadalë
këmbëkryq mbi Nor.

Nisem nga Beuni,
dal për në Dërrasë,
në çdo gjurmë të këmbës
zgjoj një këngë më pas.

Mesaplik i lashtë,
Mesaplik i ri,
ç'thonë ato gryka,
ç'thonë ato frëngji?!

Ç'thonë epopetë
viteve — pishtarë?

Male majëshpata,
male luftëtare.

6.

Bari, trendelina,
shushurim' e zallit,
s'i harrojnë trimat
që kanë rënë malit.

Tej në Drashovicë
malesh gunëbardhë,
gjaku i Besnikut
ende s'është tharë.

Në furtunë e akull
Zonja-Zonjë me ligje,
mbi Tërbaç, në qafë
ç'u punoi armiqve!

Mesaplik i ashpër,
Mesaplik me nure,
çdo vajzë te gjiri
e ke Zonjë Çurre.

Në vatra të vinin
djemtë e tu përherë
ngjeshur me gjerdanë
dhe me maliherë.

Me një lugë në sofër
hanin njëzet vetë,
dhe lirinë ushqenin
me gjakun e nxehtë.

7.

Rrapi i Ismailit¹⁾
si shqiponjë e ulur
në tokën e sertë
rrënjët ç'i ka ngulur.

Rrënjët mëpër eshtra
rrapi krejt i ka,
ndaj s'është rrap ai,
ai është kala.

1 Rrapi i Ismailit — në fushën e Mesaplikut, tek ky rrap kabërë një mbledhje I. Qemali.

8.

Sipër mbi Ramicë
te rrapi në Gurrat
vinin shamizezat,
nuset edhe burrat.

Aty dhe Halimi
vinte kryelartë
me një zemër trimi,
me dy sy të zjarhtë.

Në shtigje të gjata
brodhi nëpër botë,
po rrënjët si rrapi
i kish tek kjo tokë.

9.

Degët ligjërojnë
si të jenë dyjare,
Halimi me burra
zbardhet në tufane.

Fjal' e tij si shpata,
fjal' e tij si drita,
zemrën, Mesaplik,
ta ndizte me çika.

Se kudo që shkonte
se kudo që vajti,
këtë tokë me halle
në zemër e mbajti.

Fjalët e Halimit
në shpirt gjëmonin,
për një botë të madhe
rrënjë ato lëshonin.

10.

Kush ta gdhend portretin,
Mesaplik i lashtë?!
Vetë në luftë e gdhende
me flamur e shpatë.

Armë dhe kërrabë,
biçak e koburë

ta stolisnin brezin
e të bënin nure.

Mbytur në det brengash
shaje qeverinë,
mbi të shkrepje dufet,
nëmje... perëndinë.

Skamja dhe agai
rëndonte mbi supe,
jeta të godiste,
po ti bëje tutje.

Me çibuk të djegur
nga duhani, tymi
mendoje tek **vatra**
si do vente filli.

Nëpër zall Shushica
sënkumëzonte shkumë,
se mbi shpinë ngarkonte
halle, derte shumë,

Lum' i trimërisë
zemrës të buronte,
zgjatej me gjëmime
si kushtrim gjëmonte.

Çibukun prej dushku
thithje i menduar,
dhe vështronin zjarret
sytë e tu të zgjuar.

11.

Në këmbë Mesapliku,
në këmbë Labëria
dorën tek belgjiku,
zemrën tek Partia.

Me Partinë në ballë,
për ditët e reja
shpërtheu vullkani,
ndriti epopeja.

Bën dyfek krahina,
shkruan histori,

çelin lulëkuqe
mbi sharkun e zi.

Kolonel Klementi
ra përmbys i mjeri,
ia shtruan malet
me gjuhë maliheri.

Binin tradhtarët
në Gjorm tek sheshi,
mëngjesit pa gdhirë
në stuhi rrebeshi.

Fraksioni i Xhepit,
gjarpër zvarrë për tokë,
i djegur, i prerë,
ra, u shemb pa kokë.

12.

O moj bukë jete,
o moj bukë lirie,

gatuar në male
me jetë djalërie.

Populli dhe malet
të pavdekshëm qenë,
trimi me qerpikë
e priste rrufenë.

Malet të ngarkuar
me borë të rëndë,
këmbët nëpër akull
gjaku për nën këmbë.

Në rrethim e dimër
erdh dyzet e katra,
e përgjakur dita,
e përgjakur nata.

Dorë-dorë miellin
mblidhje për brigadën
që përgjakte shtigjet,
që po zbardhte natën.

Djemtë tërë plagë
në shpellë lëngonin,
ngriheshin si kreshta
vdekjen të sfidonin.

Tek shpell' e Ramicës
mu në gji të gurit,
këndonin shqiponjat
krahët e flamurit.

13.

Syrin për nga Dushku
ngahera e mban,
lugina dhe malet
kala për tufan.

Dhe përgjon armikun
se mos prapë sulmon,
se prapë nëpër botë
fashizmi kalon.

Ndaj rri pastron pushkën
këmbëkryq mbi gurë,

dhe vështron nga djemtë
kthyer në flamurë.

Djemtë e tu të bukur
derdhur lapidarë,
gati prapë të ngrihen
gjallë mbi të gjallë.

Majat me sy tutje,
qafat si frëngji,
fshatrat si gjerdanë
ndenjur në pëqi.

Lugina, ky djep
që trimat përkundi,
ashtu ka qëndruar
dhe koha s'ë tundi:

14.

Pem' e jetës dritë
rritet në luginë.
Si ylber mbi djepe
kënga për Partinë.

Fshatari në duar
merr një kokërr farë
dhe ndien si do mbijë
gruri tej në arë.

Nga rrudhat e ballit
mbi dy diej syri,
s'po pikon veç djersë,
por pikon floriri.

Farën e fitores
ditët mbjellin varg,
skuqin horizontet
si flamuj që larg.

Djem e vajza nure
ja i shoh tek janë,
yllin e gëzimit
në çdo zemër kanë.

Ja, i shoh në ara,
i shoh në llogore,
djersën mbjell mëngjesi,
muzgu korr fitore.

Era pranverore
fryn në katër stinë,
si një mal me lule
jemi me Partinë.

PËRMBAJTJA

Vite të asaj kohe	3
Nëna ime partizane	5
Emri i djalit	8
Baritore	10
Bëj ta kap	13
Në udhë	15
Nuk dua sinor	16
Në Prill	18
Mezhgorani	19
Në vendlindje	21
Një ngjarje në Smokthinë	23
Te gurra	27
Trima burra luftëtarë	29
Aty	32
Vrapi i Selamit	34
Hajde, o Çaush Tafili	36
Kasollëza ime	38
Në lëmë	39
Ç'ia thosh këngës xha Selimi	40
Zeman Mashkullora	43
Erdh pranvera	45
Vargun dua ta gatuaj	46
Bredh andej	48
Mesapliku në luginë	49

Dervishaj, N.

Melodi të vëndlindjes. Vjersha [Red.:
P. Jorgoni], T., «Naim Frashëri», 1983.

68 f.

(B. m.) dhe

(B. v.) 891. 983-1

D 40

Tirazhi 1500 kopje Formati 70x100/32 Stash: 2204-79

KOMBINATI POLIGRAFIK Shtypshkronja e Re
Tiranë 1983.